

वन विभागातर्गत कार्यालये आणि विश्रामगृहे येथे मान्यवर व्यक्ती आणि अधिकारी यांच्या भेटी किंवा समारंभाच्या वेळी त्यांचे स्वागत रोप किंवा पुस्तक देऊन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन परिपत्रक क्र. एफएसटी-०७/१५/प्र.क्र.३४१/फ-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक :- १७ जुलै, २०१५

प्रस्तावना :-

वन विभागामध्ये कामकाजाच्या निमित्ताने मान्यवर व्यक्ती व अधिकारी विविध कार्यालये, विश्रामगृहे इत्यादी ठिकाणी भेटी देत असतात. वन विभागांतर्गत कार्यालये आणि विश्रामगृहाच्या आजूबाजूचा परिसर निसर्गरम्य व्हावा आणि त्या ठिकाणी पक्षी, कृमी आणि किटक यांचा अधिवास (Habitat) निर्माण व्हावा म्हणून, फळफळावळ आणि सावली देणाऱ्या वृक्षांची लागवड करून त्यांची जोपासणा केली जाते. तसेच सदरचा परिसर अधिक आकर्षक व्हावा म्हणून रंगीबेरंगी फुलझाडांची आणि शोभीवंत वृक्षांची देखील लागवड केली जाते. अशा झाडांच्या सोबतीने काही मौल्यवान वृक्षवेली वाढतात आणि त्यांच्या फुलातून हा भाग अधिक बहरला जातो. यातून नैसर्गिक अन्न साखळीचे जतन होऊन या क्षेत्रात जैवविविधतेचे संरक्षण आणि संवर्धन होण्यास मदत होते.

त्याशिवाय विश्रामगृहाच्या आतील मोकळ्या जागेत आणि कार्यालयाच्या परिसरात काही दुर्मिळ आणि त्या भागाचे सौंदर्य खुलवेल अशी फुलझाडे (Exotic plants) लावली जातात. असे वृक्ष आणि फुलझाडे आजूबाजूचे वातावरण प्रफुल्लित ठेवून निसर्ग सौंदर्यात अधिक भर घालतात.

क्षेत्रीय कार्यालयांना भेटी देणारे अधिकारी आणि विश्रामगृहात येणाऱ्या मान्यवर व्यक्तींचे सर्वसाधारणे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले जाते. पुष्पगुच्छ तयार करण्यासाठी कोणत्या-ना-कोणत्या परिसरातील झाडांच्या फांद्या, पाने, फुले आणि वृक्षवेली तोडली जातात. त्यामुळे दुर्मिळ पक्षी आणि इतर लहान वन्यजीव यांचा अधिवास आणि अन्नसाखळी प्रभावित होते. तसेच त्या परिसरातील निसर्ग सौंदर्याची जपवणूक करण्यावर परिणाम होतो.

मान्यवर व्यक्तींचे अशा ठिकाणी स्वागत करतांना पुष्पगुच्छ देण्याऐवजी रोप देऊन स्वागत केल्यास सदर रोप अन्य ठिकाणी लावले जाईल आणि त्यातून वृक्षांचे प्रमाण वाढण्यास हातभार लागू शकेल. तसेच वन आणि वन्यजीव यांच्याशी संबंधित पुस्तक भेट दिल्यास त्यामधील माहिती आणि ज्ञानाचा प्रसार आणि प्रचार होऊन, वन आणि वन्यजीव यांचे रक्षण आणि संवर्धन होण्याच्या दृष्टीने मदत होईल. त्याचप्रमाणे पुष्पगुच्छांसाठी होणारा खर्च वाचू शकेल.

परिपत्रक:-

प्रस्तावनेत नमूद विविध बाबींचा विचार करून यापुढे विभागांतर्गत क्षेत्रीय कार्यालये, कामाची ठिकाणे आणि विश्रामगृहांना भेट देणाऱ्या मान्यवर व्यक्तींचे स्वागत करतांना पुष्पगुच्छ देण्याऐवजी, उत्तम प्रतीचे रोप देऊन स्वागत करावे. तसेच वन, वन्यप्राणी, जैवविविधता यांचे संरक्षण व संवर्धन आणि वनक्षेत्र वाढविण्यासाठी उपाययोजना यासंदर्भातील पुस्तक भेट देवून देखील त्यांचे स्वागत करता येईल. विशेषतः सेवेमधील किंवा सेवानिवृत्त झालेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांनी लिहिलेली पुस्तके किंवा अन्य माहिती पुस्तिका भेट देण्यास प्राधान्य देण्यात यावे.

त्याचप्रमाणे कार्यालये, विश्रामगृहे किंवा अन्य ठिकाणी विभागांतर्गत होणाऱ्या बैठका, समारंभ आणि इतर कार्यक्रमाच्या वेळी देखील सन्माननीय व्यक्तींचे स्वागत अशाच पद्धतीने करण्यात यावे.

उपरोक्त सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी व्हावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०७१७११३१३२१९१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डी.एल. थोरात)
सहसचिव (वने)

प्रत

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव (र.व का.) सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव व मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. खाजगी सचिव, मा. मंत्री (वने), मंत्रालय, मुंबई
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, नागपूर
८. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
९. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१०. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व महासंचालक सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
११. सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, वनभवन नागपूर
१२. सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१३. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) सर्व
१४. मुख्य वनसंरक्षक तथा उपमहासंचालक, सामाजिक वनीकरण (सर्व)
१५. उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण (सर्व)
१६. वनसंरक्षक (सर्व)
१७. उप वनसंरक्षक (सर्व)

त्यांना विनंती करण्यात येते की, वरील परिपत्रकातील सूचना आपल्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालयांच्या निदर्शनास आणून त्यानुसार कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.

वन विभागातील सर्व सह सचिव, विशेष कार्यअधिकारी, सर्व कार्यासन अधिकारी.

ह्यांना माहितीसाठी आणि मंत्रालय स्तरावर अशाच रितीने कार्यवाही करण्याबाबत पुढाकार घेणेबाबत.